

කොවිඩ්-19 වසංගත ව්‍යාප්තිය මධ්‍යයේ මුදල් ප්‍රසාරණය

කොවිඩ්-19 වසංගතය ව්‍යාප්තිය සහ ඉන් ආර්ථිකය හා මූල්‍ය වෙළඳපොළ කෙරෙහි ඇති වූ පෙර නොවූ අන්දමේ බලපෑම හේතුවෙන් ලොව පුරා මහ බැංකුවලට සිය ආර්ථික සහ මූල්‍ය වෙළඳපොළ මත එමගින් ඇති කරන බලපෑම අවම කිරීමට හා එම ආර්ථික වසංගතය හේතුවෙන් අර්බුදයකට පත් වීම වැළැක්වීම සඳහා සාම්ප්‍රදායික නොවන ප්‍රතිපත්ති පෙර නොවූ පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීම ඇතුළු සුවිශේෂී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීමට සිදු විය. ශ්‍රී ලංකාවේ තත්ත්වය ද මීට වෙනස් නොවීය. ශ්‍රී ලංකාව තුළ කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්ත වීම මධ්‍යයේ ආර්ථිකයේ සියලු අංශවලට බලපෑම් ඇති කරමින් 2020 වසරේ මාර්තු-මැයි කාල සීමාව තුළ දී දීප ව්‍යාප්තව ආර්ථික හා සමාජ කටයුතු සීමා කර තැබීමට සිදු වූ අතර, ඉන් පසුව වසංගතයේ විවිධ රැළි වරින් වර ඇති වීමත් සමඟ අර්ධ වශයෙන් ආර්ථික හා සමාජ කටයුතු සීමා කිරීම සහ සංවරණ සීමා පැනවීම තුළින් මිලියන ගණනකගේ ජීවිතවලට සහ ජීවනෝපායන්වලට බලපෑම් ඇති කළේය. සංවරණ සීමා පැනවීම, කර්මාන්ත ශාලා වසා දැමීම සහ දේශීය නිෂ්පාදන කටයුතු තහනම් කිරීම මගින් අවිනිශ්චිතතා ඉහළ යෑම මෙන්ම දේශීය ඉල්ලුම මත සැලකිය යුතු කම්පනයන් ඇති වීමට හේතු විය. වෙළඳපොළ සහ ආර්ථිකය මත වූ කම්පනයේ බලපෑම අවම කිරීම සඳහා කඩිනම් සහ සැලකිය යුතු ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත්වීමක් අවශ්‍ය විය.

ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වසංගතය ආරම්භයේ දී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක කළේය. ණය ලබා ගැනීමේ පිරිවැය අඩු කිරීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික අඩු කළ අතර, උපරිම සීමා පැනවීම මෙන්ම විශේෂ අඩු පොලී අනුපාතික යටතේ ණය යෝජනා ක්‍රම හඳුන්වාදීම තුළින් ඇතැම් ණය පොලී අනුපාතික පහළ දැමීම ද සිදු කළේය. තවද, ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය අඩු කිරීම, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම තුළින් රජයට අවශ්‍ය අරමුදල් සම්පාදනය කිරීම සහ සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද සහන පහසුකම් වැනි සහනදායී ණය යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් දේශීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ වෙත ද්‍රවශීලතාව සැපයූ අතර, එමගින් මූල්‍ය වෙළඳපොළ තුළ වන පීඩනය ලිහිල් කරමින් මූල්‍ය අවශ්‍යතා ඇති ආර්ථිකයේ විවිධ අංශ සඳහා ණය ලබා දීම දිරිමත් කරන ලදී. සහන ණය යෝජනා ක්‍රම කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වසංගතයෙන් පීඩාවට පත් වූ ව්‍යාපාරිකයන්ට සහ පුද්ගලයන්ට තවදුරටත් සහන සැලසූ අතර, නියාමන ලිහිල් කිරීම තුළින් මූල්‍ය ආයතනවලට ද සහාය සලසන ලදී. මීට අමතරව, දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා පහසුකම් සැලසීමට අවශ්‍ය ව්‍යවහාර මුදල් අවශ්‍යතාව සහ වසංගත තත්ත්වය ආශ්‍රිත අවිනිශ්චිතතා මධ්‍යයේ ආරක්ෂණ චේතනාව පදනම්ව ඉහළ ගිය ව්‍යවහාර මුදල් සඳහා වූ ඉල්ලුම සපුරාලීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අඛණ්ඩව කටයුතු කළේය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් මෙලෙස ක්‍රියාත්මක කරන ලද ස්ථායීතාව කේන්ද්‍ර කරගත් සහ වර්ධන හිතකාමී ක්‍රියාමාර්ග තුළින් ශක්තිමත් වූ දේශීය ආර්ථිකය, විශාල ආර්ථික ව්‍යසනයක් වළක්වා ගැනීමට සමත් වූ අතර, ක්‍රමානුකූල ප්‍රගතියක් අත් කර ගනිමින් ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සහ අපේක්ෂා සැලකිය යුතු ලෙස යථා තත්ත්වයට පත් විය. තවද, ආර්ථිකයේ වඩාත් ඵලදායී සහ අවශ්‍යතා ඇති අංශ සඳහා අඩු පිරිවැයක් යටතේ ණය ලබා දීමේ කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණු අතර, එමගින් එහි වර්ධන අපේක්ෂා තවදුරටත් ඉහළ නැංවීය. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් ප්‍රකාශයට පත් කළ ලෝක ආර්ථික දැක්ම අනුව ගෝලීය වශයෙන් කඩිනම් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල සහය නොලැබුණ නම් ගෝලීය ආර්ථික පසුබෑම අවම වශයෙන් මීට වඩා තුන් ගුණයකින් විශාල විය හැකිව තිබුණු බවට අදහස් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර, එමගින් ප්‍රතිපත්ති උත්තේජන ක්‍රියාමාර්ගවල වැදගත්කම සහ එවැනි ප්‍රතිපත්තිමය සහායක් නොමැතිව සිදුවිය හැකි ආර්ථික හානිය පිළිබඳ අවධාරණය කරයි.

ප්‍රතිපත්තිමය උත්තේජන ක්‍රියාමාර්ග සහ කොවිඩ්-19 එන්නත්කරණය සාර්ථක ලෙස දියත් කිරීම හේතුවෙන් ලොව පුරා ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රමයෙන් සාමාන්‍ය තත්ත්වයට පත් වීමත් සමඟ ලොව පුරා මහ බැංකු මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීමේ අවශ්‍යතාව පෙන්වා දී ඇති අතර, ඇතැම් මහ බැංකු වසංගතය ආරම්භයේ සිට ලබා දුන් සහායයන් ආපසු හැරවීමට දැනටමත් පියවර ගෙන ඇත. මීට සමගාමීව, දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රමයෙන් සාමාන්‍ය තත්ත්වයට පත් වීම සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඉදිරියේ දී ඉල්ලුම මගින් ජනිත වන උද්ධමන පීඩන ඇති වීමේ හැකියාව නිරීක්ෂණය කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2021 වසරේ මැද සිට මුදල් තත්ත්වය දැඩි වීමට ඉඩ සැලසූ අතර, 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසයේ මැද සිට ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ නංවමින් සහ 2021 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ 01 වැනි දින සිට ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ඉහළ නංවමින් සිය ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය අවසන් කරන බවට සංඥා කරන ලදී. තවද, රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික, වෙළඳපොළ මගින් තීරණය වීමට ඉඩ හරිමින් රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වන ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවල ලංසු පිළිගැනීම සඳහා වූ උපරිම ඵලදා අනුපාතික ද 2021 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ මැද සිට ඉවත් කරන ලද අතර, ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ වෙන්දේසියේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ද සීමා කරන ලදී. මීට අමතරව, දැනට පවතින දැඩි මුදල් තත්ත්වය තවදුරටත් පවත්වාගෙන යෑමේ අරමුණින් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවති හිඟ ද්‍රවශීලතා මට්ටම් මධ්‍යයේ වුව ද, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව එක් දින සහ කාලීන ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසි අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන ගියේය. අවසාන වශයෙන්, දේශීය ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් වීමේ ක්‍රියාවලියට බලපෑමක් නොවන පරිදි, සාර්ව ආර්ථික හා මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාවය ආරක්ෂා කිරීමේ අරමුණින් යුතුව, වසංගතය අතරතුර රජය වෙත ලබා දුන් සැලකිය යුතු මූල්‍ය සහාය ආපසු හැරවීමේ අවශ්‍යතාව හඳුනාගනිමින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 'සාර්ව ආර්ථික හා මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම සඳහා වන සය මාසික පෙර දැක්ම' මගින් දක්වා ඇති පරිදි එවැනි මුදල් උත්තේජන ක්‍රමානුකූලව අඩු කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.